

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Elszámolt ár :
Negyedévre 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Görög-udvar,
hová a kéniratok címzendők

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Himnusz Wekerléhez.

Tavaszi éneket énekelünk, Dalunk Rólad szól, felséges vezér, teli arcú Apolló. Új szellők lengenek a parlamenti ház körül, az új szelek fölkapják szárnyaikra neved dicsőségét.

Látánk lombos fát a viharban. Égzengésben szörnőy villámok cikáztak. Apró szélfiak cibálták a fa lombjait, nehéz öreg szelek kapaszkodtak ágaiba. A fa törzsöke szeliden ringatózott, erős, zöld lombja a reményt példázta. Remélt a fa a derős időben, kiállotta a vihart.

És ez a fa te voltál!

Vén bölcsök tanácsában ítélt mint mosolygó, könnyen hevülő ifjú, aki játszadozik. Játékdó erős munka volt. Údv neked, vezér, mert megcsináltad a bölcs adóreformot. Erős lélekkel dolgoztál ezen. Nem bántad, hogy zúg a csöcselék, panaszszal van teli a levegő Mit bännád te őket, mit törödnél te azokkal, akik te éretted és mi érettünk vannak a világon. A csöcselék mindig lármázik és soha sem elégedett. Te azonban mosolyogva nézesz le rá és kicsinyes szánakozást nem érez szived irántok. Legyen minden a mienk: így óhajtja a te bölcsességed. A csöcselék elégedjék meg azzal, hogy dús az adóban.

Údv neked, vezér, adójavaslatodért!

Szereted az apró csatákat, harcoskedvű emberek izomfeszítő apró játékaikat. Szereted, ha ellened hadakoznak könnyű kelevézzel. Nevetve tartod pajzszodat a támadás elé. Es egy mosolyod legyőzi a hadakozók erejét.

Szereted a színjátékok s a vitézek lovagi tornáját. Alkalmak idején titkon harcos játékok rendezel. Kiálász a porondra csukott sisakrostélylyal, hogy ne tudják, ki a győztes lovag. Hozzád szegődik mindig a győzelem. Most is győztél, pedig milyen nehéznek tetszett a harc. Előre tudtad, hogy biztos a sikered. Hiszen te rendezted a hadi játékokat a bankügyben. Milyen haragos volt a küzdő lovagok ábrázata. Azt hitte volna az ember, hogy halálos elszántsággal rohannak vesztükbe az önálló bankért. Csak te mosolyogtál és te győztél: te rendezted a harcos vitézek fölvonulását.

Nehéz lépésekkel jött rád buzogányos kézzel a bős Holló. Dühös elszánnással hadonászott a levegőben. Megfeszültek inai és esküdözött, hogy életet adja meggyőződéséért. Könnyű mosolyt tartottál paizsként magad elé. És legyőzted Holló haragját. A hős lovag

meghajtotta kardját te előtted és fölemelte sisakrostályát. Látszott hődotlatot tükröző arcán, hogy ő is téged vall mesterének a játéokban.

Más vitézeket is hadakozásra tanítottál. Te biztattad unalomüző apró csatákra harsányszavú Ugront, Nagy Emilt, a fekete lovagot, a szépszakállú Batthyányt, a zsenge székely vitézt, Nagy Györgyöt.

Hatalmas kezekben tartod az aradi gyász kultusz főbérőjét, a nagy Barabást, sőt benned biznak eleitől fogvást Andrássy és Kossuth is.

Tied a dicsőség, vezérek vezére!

Te intézted a pártok harcát mint gondviselő okos hadúr. Mikoron arról esett szó, hogy a balpárt belép a függetlenségi pártba abban az esetben, ha Andrássy megválna a kormánytól: ez is a te munkád volt. Te gyújtatod föl Apponyival a jóillatú áldozatok oltárát a néppártnak, hogy ott is csönd s rend legyen.

Te vagy a fellegtorlasztó Zeusz a magyar politika Olimpuszán. Összegyűjtöd a levegő páráit, sötéten gomolygó felhőket gyursz belőlük. Esőt, vihart, szelet támaszt akarod. Kivánságodra a vihar szelei gyors iramodással nyaragnak át a koalíció berkeiben és megrázzák a nehéz munkával összetakolt alkotmány gerendáit. Majd kiderül ábrázatod és nyájas mosolylyal tekintesz le a magasból. Ime derüsen mosolyog a nap és csönd van.

Vannak álmaid, merész vágyaid, amelyek könnyen teljesednek. Mert akaratok előtt nincs akadály. Szeretnéd, ha egyetlen komoly vetélytársadat, Andrássyt letaszíthatnád az Olimpusz magaslatáról. Milyen örömdöd volna, ha ő is aláhullana a szürke csöcselék közé. Ő is kezelője a bécsi bizalomnak, miként te. Az pedig nem lehet, hogy vetélytársadat továbbra is megtörd magad mellett. Andrássynak távozni kell az Olimpuszról.

Az is szükséges még a teljes dicsőségedhez, hogy végképpen lejárás a függetlenségi pártot az ország és Bécs előtt. Hatalmas erőd, ó vezér, törje meg őket, törj meg mindnyájunkat, hogy tenálad keressünk mindnyájan menedéket. Akkor megalakul az egységes, igazán megdönthetetlen kormányképes párt a te dicső vezetésed alatt.

Ime, Holló lovag is meghódolt előtted. Most már bátran mehatsz föl Bécsbe az uralkodó elé. Ott pedig elzengheted érdemeid hosszú sorának dicsőségét.

— Ime, felség, a lázadók kezem-

ben vannak. Én vagyok az aki megoldja a megoldhatatlant, aki lecsöndesíti a vihart, megszűnteti a haragos tenger háborgását.

És bizonyára az uralkodói elismerésnek aranyesője hull fejedre csöndes permetezéssel.

Údv neked, vezér, fellegtorlasztó Zeusz. Köszöntünk téged mindnyájan, akik rendületlen hivedei vagyunk. Cso-dáljuk benned az erőt, a nehéz munkák akarásának rendületlen kitartását. Áldásunk kíséren bécsi útadra!

Im — ilyen dalolnak a mame-lukok.

A hűn betegsége. Hogy a tél nyomorra s a nyomor bűnre hajt: régi dolog. Az idek hosszú tél pedig olykép gyártotta a bűneseteket, mintha egyéb dolga sem volna. A nagyvárosok éjjeli élete megdöbbentő deformációkat mutat. Budapesten egyik éj a másik után termeli és mutatja be a rabliókat akik késsel és bottal dolgoznak. A régi lovonjáró betyárság tettei valóságos legendák ezekhez képest. Az az útonálló megrabolta a négylovas hító gazdáját, a mai pesti rablió az elhagyatott, a szegények által lakott városrészekben les áldozatára, hogy utolsó fillereit rabolja el, akár egy halálos késszúrás árán is. Ma egy szegény munkást rabolt ki egy kocsis, holnap egy kocsiszt egy úgynevezett munkás.

A közbiztonsági viszonyok Budapesten sem jők, amintohogy máshol sem jők. A közbiztonság fenntartói a rendőrségek mindenütt panaszkodnak, hogy kevés a személyzet. Mert ha szaporodik is a személyzet az ő szaporodása a bűnök szaporodásának a mértékével nem áll arányban. Fékevesztett indulatok kaptak lábra az alsóbb néposztályok bizonyos rétegeiben, ahol az emberi jogokat s az egyéni szabadságot bicskahasználhatás szabadságának tekintik.

Egy elmélet azt mondja, hogy a bűntettek nyolcvan százalékát a nyomor okozza. Ez a tétel csak felületesen állhat meg. A társadalmi nyomor egyik legszomorúbb és legégetőbb kérdése az emberiségnek mindazon helyeken, ahol nagyobb tömegekben lakik együtt, valamint a sivár, kopár vidékek elhagyatott helyein is. De a nyomorúságnak két oldala van s csak az egyik az, amelybe valaki önhibáján kívül jutott. Munkahiány, betegség s egyéb istencsapása okozzák s a társadalomnak itt elsőrangú kötelessége segítőkészt nyújtani, hogy fölemelje a szegény elesettet. A nyomor másik része azonban nem önhibán kívül történik, hanem elzűlés révén, amelynek nevelője, segítője, mozgató ereje az országban oly mértékelenül, vagy inkább irtózatod mértékben elterjedt pálinka-ivás.

Az említett elmélettel szemben inkább lehetne azt mondani, hogy a bűnök hatvan-hetven százalékát a palinka okozza. Részben mert a tőle elbődült ember nem tudja, mit cselekszik, részben pedig, mert a fogyasztása kiöli az emberből a munkakedvet, a munkacserét, az étellel való küzdelemhez szükséges energiát, ami azután maga után vonja az erkölcsi és anyagi zűlést, ez a nyomort s a nyomor a bűnt. Sokszor elmondott dolgok ezek s még sokszor kell őket elmondani abban a reményben, hogy kitartó lármázással talán mégis csak lehet segíteni ezen a nagy társadalmi bajon.

Sokan, a társadalom legjobbjai is, azt kérdik: de hát hogyan? A küzdelem meddő. Az eredmény felől a jövőbe vetett reménykedés sivar képeket mutat. Azonban a kétségbeesés és a fásultságnak ezen a hangján nem lehet beszélni, vagy pedig akkor abba kellene hagyni a jobb iránt való minden törekvést. Elképzelni is sok, hogy ma az egész ország földadójá még csak felannyit sem jövedelmez az államnak, mint amennyit hoz az államháztartás a rá g a t konyhájára egyedül maga a szeszfogyasztás. Ez pedig, úgy a gyakorlat, mint az elméleti tudomány által elismertem mérge, súlyos, nehéz, embergyilkoló, nemzetgyilkoló mérge. A külföldi államok már régen különféle módon védekeznek ellene. Svédország züllőfélben volt már, mikor betiltották a szeszt — s az ország talpraállott. Más hol a vasárnapi szeszérés van tiltva, ismét más hol korlátozva. Franciaország az uromszest volt kénytelen területéről kiiltani. Ez mind szükséges volt: az állam védekezése a palinkában rejő, végzetes csabéró ellen. A németországi hitelt érdemlő statisztikai adatok már évek óta kimutadják, hogy a szeszfogyasztó nagyvárosokból rekrutálódo ezredek legénysége sokkal silányabb emberanyag, mint az ugynevezett vidéki regimენტeké, a miről nem egy erőpróba alkalmával győződtek meg.

A büntültengés első és legkomolyabb orvossága a szeszfogyasztás korlátozása. A nagy gyermek kezéből ki kell venni ezt a kést, amellyel eret vág magán. Az állam egyik legszűbb kötelessége, hogy e felől gondoskodást tegyen és a züllők társadalmát megmentse a tökéletes elpusztulástól.

Hadüzenet előtt.

A békének még a reménye is szétfoszott. Aehrenthal báró most már hiába mondja, hogy a jelszava: nyugalom és türelem. Megérkezett a kereskedelmi szerződés dolgában a szerb válaszigjegyzék, amelynek kihívó és a mellett alattomos tartalma — a félhivatalos magyar jelentés szerint is — politikai tekintetben nem kielégítő. Szerbia most sem nyilatkozik határozottan és a boszniai kérdést továbbra is nyitva akarja tartani. Ausztria-Magyarország és Szerbia álláspontja között az a legfőbb különbség — mondja külügyi hivatalunk, — hogy mit teljesen tiszta helyzetet akarunk teremteni. Szerbia pedig a kérdés elintézését húzni-halasztani igyekszik, hogy később ismét fölvesse. Azonban a külügyminisztériumban a helyzetet egyáltalán nem lehet úgy fölfogni, hogy elhangzott az utolsó szó; ellenkezőleg úgy látják, hogy a tárgyalások folytatása lehetséges s azon a véleményen vannak, hogy a fonál még nem szakadt el.

Amíg azonban Bécsben a békéért fáradoznak, addig — belgrádi jelentések sze-

rint a — szerb kormány minden lehetőet elkövet, hogy a bonyodalmat diplomáciai sakkhúzással még három-négy hétig húzahalassza, a mikor fegyverkezésével egészen elkészül. Szerbia véglegesen készül a háborúra és nem lehet tagadni, hogy Oroszország, Izvolszki minden ellenkező nyilatkozatásával szemben is, támogatja Szerbiát ebben az elhatározásában.

Cetinjéből táviratozzák, hogy Montenegróban is lázasan folytatják a fegyverkezést. Az összes iskolák zárva vannak s az egész férfi lakosságot, a tizenhat éves fiúktól kezdve fegyverrel és hadiszerrrel látták el. A papok a szószékéről hirdetik az Ausztria és Magyarország ellen való háborút és különösen vallási okokat hoznak föl, amelyekkel a háború szükségét bizonyítgatják; azt mondják, hogy Ausztria és Magyarország ki akarják szorítani a Balkán-félszigetről a pravoszlávuságot. Egy orosz gőzös néhány nappal ezelőtt Antivariba fegyvert és hadiszert hozott. Angol cégektől is sok hadiszert érkezett az utóbbi napokban.

A törökök is izgatja a szerb háborús veszedelem. Abból a konstantinápolyi jelentésből, hogy a miniszteri tanács Szerbia viselkedésével és a háború veszedelmével foglalkozott és hogy a török kormány katonai óvintézkedéseket tesz, azt kell következtetni, hogy a helyzet jelentékenyen megrosszabodott. A török kormány semmi esetre sem fogja teljesíteni Szerbiának és Montenegrónak azt a követelését, hogy a novibazári szandzsákot nekik engedje át.

Ejszaka érkezett táviratok szerint, Szerbiában a fegyverkezés szakadatlanul folyik és katonai körök nyilatkozata szerint a háborúra való előkészületek be vannak fejezve. Azt a segítséget, amelyet a rendes hadsereg háború esetében orosz önkéntesektől kapna s a melyet a szerb lapok rendkívül túloznak, legfőkébb ötezer emberre lehet tenni. Sokkal veszedelmesebb ennél a sok száz banda, a melyeket a hadügyminisztérium az utóbbi hetekben egészen nyíltan látott el fegyverrel és hadiszerrrel, de különösen bombával. Minden ellenkező biztosítással szemben egészen bizonyos, hogy Törökország nem tiltotta meg a Szerbia részére szánt hadiszertnek keresztulvitelét.

György herceg, szerb trónörökös legközelebb meg fogja tekinteni a Bosznia és O-Szerbia határan koncentrált csapatokat. Zsifkovics hadügyminiszter helyeselte a trónörökösnek ezt az elhatározását, de Milovanovic külügyminiszter ellene volt. A trónörökösrel Putnik tabornok vezérkari főnök is meg fogja tekinteni a csapatokat.

A belgrádi Politika írja a következőket: Az ellenség hatalmasan fegyverkezik. Mi is fegyverkezni fogunk. A hatalmak kívánságára már elég bizonyoságot adtuk békeszeretünknek. Az ellenség az ajtó előtt áll és be akar törni házukba. Azt akarja, hogy ne csak azokat a követeléseket adjuk föl, amelyekről már önként lemondunk, hanem meg akar bennünket fosztani állami függetlenségünkől. Szerbiát vazallus országává akarja tenni és Szerbiát meg a szerb népet meg akarja ölni. A konfliktus elkerülhetetlen mi nem engedhetünk s ezért háborúra kell készülnünk.

Társadalmi betegségek.

Paul Couches, a grenobleni egyetem tanára mondja egyik munkájában, hogy a Kriminológia, a bűnözésre való hajlam eredménye

voltaképpen nem más, mint a társadalmi betegegeknek a megnyilvánulása.

Ez a meghatározása a társadalmi életjelenségekből fakadhat a társadalom mit ilyet az emberi élő szervezet alapján veszi vizsgálat alá és a mikor a társadalmi egészség állapotát és feltételeit, más szóval a társadalom létét, működését, fejlődését szabályozó törvényeket tanulmányozza, ugyanakkor megállapítja, hogy a szervezetben a betegség csirája már megvan s ennek eredménye maga a bűncselekmény.

Maga a kiindulási pont: a bűnözési hajlam felismerése nem új megállapítás, felfedezés számba sem megy. Hiszen a kriminológiai története igazolja, hogy már Quetelet kimutatta, hogy a bűntettek állandó ismétlődése és az így előállított eredmény eredete sem annyira az egyéni bűntettekben, mint inkább az ezt környező társadalmi viszonyokban rejlik. Minden egyében ott szunnyad a bűnré való hajlam s csupán a születésnek, nevelésnek, akaratnak önfegyelmest korlátozó bilincsel azok, melyek megakadályozzák, hogy ez a hajlam tettekben megnyilatkozzék. Paul Couches tétele csak annyiban új, hogy tovább fejleszteni a szociológia szerep és tevékenységi körét abban az irányban, melyet Liszt Ferenc berlini tanár elmélete elsőnek hirdetett, hogy a bűntettek elleni öntudatos küzdelem társadalmi védelem jellegével bír és szélesebb mederbe tereli az újabb büntető szociológiai irányát, mely fejlődésében azt igazolja, hogy a bűncselekményt tanulmányozni kell a maga objektív lényegében és sohasem szabad szem elől téveszteni azokat a biológiai, fizikai és szociális okokat, melyek hatásként jelentkeznek hely, idő és körülmények között maga a bűncselekmény.

Nem a modern társadalom tantétele, hanem egyenesen a vallás erkölcsi alapfundamentális tétele az, hogy a Kant-féle erkölcsi tudat a szeretet örök törvénye alól nyerjen kiengyelítést. A szeretet örök törvénye pedig akként nyilvánul az állambüntető hatalmában, hogy az állam a bűnöző ember egyéniségéhez életviszonyaihoz alkalmazva nemcsak azt érezteti az itéllettel, hogy megtudja torolni a jogrendeset sérelmet és megtudja törni az ártó indulatokat, hanem egyuttal azt is, hogy megtud bocsátani azoknak, akik emberi gyarlóságukban a törvény iránt tartozó engedelmességről megfélekedtek bár, de bizonyoságot tettek arról, hogy jó útra térni komolyan és tevékeny bűnbánattal törekedtek. Az újabb korú jogfejlődés és jogintézmények a fiatal komakkal szemben. követendő eljárásnál, a feltételek elitélésnél, a patronage és gyermekvédelem intézményei által mind megannyi a szeretet örök törvényére, a kiengesztelés magasatos formulájára van mint alapra lefektetve, mikor az állam büntető jogát gyakorolja.

Az államnak mindezen, bármily magasatos célzattól fakadt törekvései csak félrendszerűek azonban, ha a társadalom nem áll hivatala magaslatán és nem teljesíti azt a kötelességet, melyek tőle az emberi érzés, erkölcs megkiván. A nagy társadalomnak egyenesen érdeke számon tartani azokat a jelenségeket, melyek köréből kerül ki erényeivel, bűneivel együtt a bűnöző ember. Ez a megfigyelés nemcsak abban merül ki, hogy a merve elittas vagy megtagadás állásponjtjára helyezkedik, hanem életjelenségei, példái által nem ad alkalmat a példa vonzó erején és terjeszkedési hajlamosságán alapultan az embernek arra, hogy a meglevő büntetnére való hajlam mellett az útcára módot, alkalmat találjanak. Mert letagadhatatlanul igaz Tarde Gabriel tanítása, hogy az utánzás az összes társadalmi jelenségek legfőbb mozgató ereje s akként a büntény eredete.

Howy pedig a társadalom általában s oly kevés kivételtől eltekintve, előmozdítja-e példái, jelenségei által a büntető államhatalomnak ezt a törekvést, nyilván banalitás számba menve ez önkényt feltűlő kérdésre igennel felelni. Merész állítás lenne megköszölni csak azt is, hogy a mai társadalom és annak szervezete csak azt is, hogy a mai társadalom és annak szervezete csak azt a

benyomást is kelthetné, mintha az élő, szerves társadalom egészséges lenne. Sőt! Rendi szerkezete, partikuláns tagoltsága folytatás szerű, közegei teljesen nem is funkció képűek. Vallás, erkölcs, szeretet, béke, egymást-megbecsülés korántsem alapjai a mai társadalomnak. Külső, látható betegségei symptomák mindezek. S ha ezek alapján megállapíthatjuk, hogy színlődő beteg az olyan társadalom, melynek életszerűi lankadtak, vérkeringése zavart, működése látszólagos külszínre, látszatra való törekvés, mely irányító elveiben és cselekedeteiben; ha megállapíthatjuk, hogy a Darwin-féle létért való küzdelem naponkénti példái nem szeretetből és emberi érzésből áthatott célok és törekvések jellemzik; úgy nem sokat vagy éppen semmit sem várhatunk a társadalomtól.

Felismerés és járulásra való hajlam teljesen hiányzik. Hiába való a küzdelem, falra hányt borsó, éppen úgy a morál hirdetése, mint az egyes gyógyszerek felsorolása. Hiszen úgy van mindezzel az egész társadalom, mint a kezelő orvos a beteggel: javasol, előír, talán feltételezi is, hogy segít a bajon az orvososság, de maga be nem veszi. És éppen ez a hiba.

Nagy Zoltán,
szegedi kir. törvényszéki bír.

Ujdonságok.

Szentes, 1909. március 18.

— A március 15-iki ünnep. Hagyományos kegyelettel ülte meg városunk közönsége, egyetemesen s a testületek, egyletek, népkörök és iskolák keretében is, az 1848 ki dicsőséges márciusi napok emlékűnépét március 15-én. A középleteket és számos magán-ház lobogódíszat öltöttek a nemzeti ünnep alkalmára, az utcákon ünneplőbe öltözött sokadalom hullámozott egész délelőtt fel-alá és a testületek, körök csengő zeneszó mellett, diszlobogóik alatt vonultak fel a Kossuth-szoborhoz, onnan a templomokba, résztvenni az ünnepet bevezető ünnepi istentiszteletnek, melyeken a hatóságok is résztvettek, élükön főnökeikkel. A református templomban Futó Zoltán tartott hazafias szellemű, eszmegazdag ünnepi beszédet, míg a katolikus templomban Ulár István apátiebiános celebrálta az ünnepi misét, teljes segédlettel. Istentisztelet után a hatóságok, testületek, körök a városi színházterembe vonultak, melyet ekkorra a közönség már majdnem szorongásig megtöltött s ahol a város egyetemes ünnepe folyt le. Az ünnepet a daloskör nyitotta meg a „Talpra magyar” e-éneklésével. Azután a nemzeti színház kitűnő művésznője: Török Irma szavalta Kosza Andornak egy, március idusát dicsőítő költeményét, a város hivatalosan felkért ünnepi szónoka: Friedmann Gyula dr. főrabbi lépett a közönség elé s mondta el költői képekben és hasonlatokban, eszmei tartalommal gazdag, a lelket megkapó ünnepi beszédjét, mely után szünni alig akoró éjenzés és tapsorkán zúgott végig a zsúfolt teremben. Majd ismét Török Irma szavalt, Tompa Mihálynak „A Golya” című költeményét adva elő nagy hatással. A daoskor éneke után Molnár László a nemzeti színház kiváló művésze adott elő, egy csoportban kövte, a szabadságharc ügyesen összeválogatott költszetének virágaiból a legszebbeket, rendkívüli hatást kelteve s a Himnusz éneklésével véget ért a szép ünnepély, melynek figyelmes, gondos rendezése Nagy Imre arvaszéki úlnök érdeme. A városi ünnep közben vonultak a szocialisták lobogódísz alatt a Kossuth-szoborhoz

melyet megkoszorúztak. Koszorút helyeztek a szoborra a 48-as honvédek, kiket a város megvendéglelt és I. negyvennyolcas népkör, melynek nevében a szobornál Molnár Jenő orsz. képviselő beszédet is mondott. Délelőtt a főgimnáziumban és az összes iskolákban ünnepeltek, méltatva a nemzeti ünnep jelentőségét. Délután a katolikus kör tartott ünnepet. Este pedig társas lakomák voltak: a kaszinóban, a református és a katolikus körben, az iparosifjak körében, a negyvennyolcas népkörökben és az általános népkörben.

— A mérsékelt Kossuth. A legkonokabb kormány hívek se tagadhatják már, hogy a Wekerle-kabinet bukása csak rövid időkérdés. A helyzet egyetlen mentőgékényét, a kartelbank létesítésének lehetőségét már kiranították alóla. Ami most folyik, az a likvidálás. S a legbizonytalanabb perspektíva nyílik meg az ország szeme előtt. Mi lesz, ha a koalíciós kabinet távozott? Mi történhetik? Mi következik? — A legközelebbi idő eseményeit nem nehéz megjósolni. A kartelbank terve bukik. Kossuth Ferenc — és talán Wekerle is — előterjesztést tesznek az uralkodónak az önálló bank iránt. Természetes, hogy sikertelenül. A Wekerle kabinet lemond, — még április első napjai előtt, nehogy azt mondják, hogy a nyugdíj kedvéért húzta elhatározását. Annál is inkább, mert úgy is tudja, hogy a király megbizta az ügyek vitelével s — ez az idő is beszámít a nyugdíjgyénybe. Lesz nagy valóság, mely háromféleképpen végződhetik. Az első eset: Kossuth Ferenc lemond, nem vállal tovább tarcát s marad a függetlenségi párt vezére. Ez a legbolondabb eset, mert ezzel megbukott az egész mai helyzet. Semmiféle kormány ezzel a hatalmas és az új választásoknál bizonyára még szaporodó ellenzékkel szemben nem tehet semmit s a belőle kivetető utak is képtelenségek: vagy belemegy a király az önálló bankba — amit Bécsben egészen kizárt esletnek tartanak, vagy alkotmányválság támad s a megalkotmányosabb király autokratá lesz. De ettől az eshetőségtől nem kell különösen félni. Még a második eset sem valószínű, hogy a király a függetlenségi pártot bizza meg a kormányalkitással s a Kossuth-kabinet, vagy Apponyi minisztérium próbálgatná megcsinálni az önálló bankot. Így a veszedelem kisebb már, a megoldás is kedvezőbb. De nem annyira valószínű, mint a harmadik eset. Ez pedig az, hogy Kossuth Ferenc mérsékelt állapotot foglalt el, csatlakozik Andrassyékhoz s arra való hivatkozással, hogy a király önálló bankot nem enged, az ellentállásra pedig a nemzet gyöngye, hoznak fúziós programot. Ez a fúziós párt megszerezne a hatvanheteseket is, — a néppártal együtt — s belemenne a függetlenségi párt többsége is; legfőlebb 60-70 tagú tábor állana Júst Gyula vezérlésével ellenzéki oldalra. Ha ez az ellenzék nem obszruvána élesen, meg lehetne élni. Ezek a jövőendő eshetőségei. Mondanunk sem kell, hogy itt például, a függetlenségi párt szilárd kitarthatását az önálló bank mellett leküzdhetetlen akadálynak tekintjük, amiről esetleg talán még szintén lehet beszélni. De így, ahogy van, úgy látszik, hogy a Wekerle-kormány bukása nem okoz földulást. A békés kibontakozás ebből a válságból csak attól függ, hogy meg bírják-e a mérsékletnek nyerni Kossuth Ferencet. Esőt valószínűleg meg lehet nyerni.

— Az ipartörvény anketót elhalasztották. Az oly nagy érdeklődéssel várt ipartörvény anketót — melynek f. hó 16-án kellett volna a kereskedelmi minisztériumban kezdődni, — a beteg Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter helyett Szerényi József kereskedelemügyi miniszternek Bécsbe, a közös miniszteri értekezletre történt elutasítása miatt a jövő hétfőre, f. hó 22-re halasztották el, bár az érdekeltek egy része, az elhalasztásról mitsem tudva, az anket tárgyalásaira vidékről mar a fővárosba útazott. Az elhalasztás egyébként az anket tagjainak időt juttatott arra, hogy a nagykésón szétosztott anyaggyűjteményt legalább valamennyire áttanulmányozhassák.

— Eljegyzés. Petrík Dezso, a déli vasúttársaság mérnöke f. hó 14-én jegyezte el magának Szentesen Kiss Margit kisasszonyt, Kiss Pál h. állami anyaközevető kedves leányát.

— Gyermeknapok. A belügyminiszter a következő leiratot intézte a vármegyék alispánjaihoz: „Az Országos Gyermekvédő Liga az 1909. évben is azzal a kérelemmel fordult a vármegyék alispánjaihoz, sziveskedjenek közreműködni abban, hogy a gyermeknap megtartására a múlt évben megalkut bizottság ez évben is vállalja a gyermeknap szervezését. Másrészt a liga kérelmét az irányban is előterjesztette, hogy ez a mozgalom ne szorítkozzék a megye székhelyére, hanem a vármegye területén levő rendezett tanácsú városok polgármesterei, a járási főszolgabírák és ezek útján a községi előjáróságok is felszólíttassanak, hogy »gyermeknap« megtartásának érdekében a célszerűnek látszó intézkedéseket tegyék meg s így ezen intézmény valóban országossá és eredményessé váljék. Tekintve azt, hogy a Gyermekvédő Liga eddigi működésével igazolta, hogy nemcsak a társadalmi gyermekvédelemnek nagy tényezője, de valóságos állami gyermekvédelemnek kiegészítő intézményeként működik: a Ligának kérését szives figyelmébe melegen ajánlom és felkérem Alispán urat, hogy a Ligát a gyermeknap szervezésében a legmesszebbmenő támogatásban részesíteni sziveskedjék. Ezen leirat folytán az alispán nyomban intézkedett, hogy a folyó évi gyermeknapok, melyeket az egész országban folyó évi április hó 1-én és 2-án tartanak meg, úgy a vármegye székhelyén, mint a vármegye községeiben szervezettsenek és azoknak sikere a nagyközönség érdeklődésének felkeltése és a helyi társadalmak támogatásának kieszközölése útján minél inkább biztosítsassék. E helyen említjük meg, hogy a Szentesen működő Liga-bizottság már szintén akcióra lépett, s már a legközelebbi napokban körlevélben fogja felhívni a szentesi kereskedőket, valamint Szentes város társadalmát az iránt, hogy az április hó 1-én és 2-án megtartandó gyermeknapok alkalmával filléreikkel adozzanak a nemes cél érdekében. A Liga-bizottság intézkedett továbbá az iránt is, hogy április 4-én, virágvasárnapján — ép úgy, mint az a fővárosban is szokásban van, — a város több pontján az utcákon és tereken gyűjtő-perselyek helyeztessenek el, hogy így a nagyközönségnek is alkalmá legyen a gyermekek védelmére és segélyezésére szánt adományait leróni.

— Tanári kinevezések és áthelyezések. A közoktatásügyi miniszter Varga Ignác szentesi állami főgimnáziumi tanárt Dévára,

az ottani állami főrealskolához helyezte át, Soltész Gyula dr. itteni helyettes tanárt a helybeli állami főgimnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki és Rác Győző itteni helyettes tanárt szintén rendes tanárrá nevezte ki, a karánsebesi állami főgimnáziumhoz helyezte át. Végül Dongó Orbán Budapest V. kerületi állami főrealskolai helyettes tanárt, a szentesi állami főgimnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki.

— **Házasság.** Samuel Béla helybeli gyógyszerész a jövő héten lép házasságra Sugár Ilona kisasszonnyal, Sugár Adolt jászladányi fakereskedő kedves leányával.

— **Öngyilkosságok.** Semmi értéke az életnek a mai kor ellentétára képtelen gyermekei szemében, s úgy dobja azt el maguktól serdülő a gyermekcipőt alig kitalapított sülvények meg elaggott, fél lábál mar úgy is a sirmál álló emberek, mint valami értéktelen rongydarabot szokas eldobni. A héten Szentesen is két öngyilkosság történt. **Halász Szabó Imre** 23 éves cserepes, aki a Széchenyi-utca 126. szám alatt lakott, vasárnapra virradóan lőtte magát mellbe, mert azt hitte, hogy gyógyíthatatlan beteg, s egy napi kínos szenvedés után, hűfőrt halt meg. Kedden pedig **Vanka Imre** emészette el az életét, Berényi János vekerhátí tanyaházának gerendájára kötve fel magát. Hullájára a felesége akadrt rá, aki aggódva indult keresésére, miután Vanka még vasárnap eltávozott hazulról hogy kinéz a tanyara és azóta nem tért haza.

— **Kincstári ház Szentesen.** A Hankiss örökösök Tóth József-utcai emeletes házat, melyet eddig az állami adóhivatal és a pénzügyorség céljaira bérbén birt, a pénzügyminisztérium kincstári tulajdon megvett. A ház némi atalakítás után, melyre 8—9000 korona van előirányozva, továbbra is az állampénztár és a pénzügyorség befogadására fog szolgálni.

— **A boszniai hadtest hadilábra állítása.** Boszniában a XV. hadtest állomások, mely voltaképpen magyar és osztrák különböző hadtestek ezredeiből alakult össze s a mely már egy idő óta többszörösen lett megerősítve behívások révén, az alsó Dunánál fenyegető szerb-hercegök veszedelem ellen való védelmi előkészítésképpen. Most, hogy — minden látszat szerint — kenyértörtésre kerül a dolog a monarchia és a két szlav országocskára: Szerbia és Montenegró között, — a király elrendelte a boszniai XV. hadtestnek teljes hadilábra állítását, ami azt jelenti, hogy mindazon magyar és osztrák hadtestek ezredeinek tartalékosait és póttartalékosait sűrűgösen behívják, amely ezredekből ezt a boszniai hadtestet összeállították. A temesvári VII. hadtesthez tartozó és Szentesről is rekrutálódó 101. gyalogezred is ezen ezredhez tartozik és tényleg március 15-én. éppen a szabadságharc emléknapján éjjel megjött a honvédelmi minisztertől **Cicatricis Lajos** dr. alispánhoz a távirati értesítés, mely elrendeli, hogy a katonai részről ide küldendő fehér behívókat a tartalékosoknak és póttartalékosoknak az illetékes katonagyorsztályvezetők nyomában kézbesítessék ki. A behívók vételétől számítva 48 óra alatt minden behívottnak jelentkeznie kell ezredénél. — Hiába szépiténénk, — ez, ha nem is a háború még, de mindenesetre annak már a küszöbön álló veszedelme, amelylyel szemben azonban meg kell övnnünk nyugalmunkat. Nem általános mozgósításról van ma még szó, csupán a boszniai hadtest teljes hadilétszámra emeléséről és így még mindig nem szabad földadnunk ezt a reményünket, hogy a rakonattlankodó Szerbia és Montenegró a tizenkettedik órá-

ban, a hadüzenet előtt még megtalálják a jobbik eszüket és nem szabadítják rá sem országukra, sem reánk, egy reájuk előreláthatóan végzetes háború rémeit.

— **Hitehagyottak.** A kormány működéséről és az ország közállapotáról szóló legtöbb jelentés szerint a felekezetekből kilépettek száma 1907-ben 1234 volt. Ezek közül 255 a lelkesével való vizálykodás miatt lett hitehagyott s a 255 közül 249 ágost. evangélikus volt. Kilépett a saját felekezetéből: 430 görögkeleti, 376 ágost. evangélikus, 224 református, 127 római katolikus, 25 zsidó és 5 unitárius. A kilépés oka az 1234 eset közül 623-ban (51.2 százalék) a názarénus és bapstista szektákhoz való tartozás, vagy áttérés. Egyházi a dök terhes volta miatt 276 egyén hagyta el a felekezetét. Ez a szám a protestánsokból került ki. A törvényesen bevett felekezetek között az áttérések emelkedőben vannak. Az áttérések folytán a római katolikus (71003) bapstista (7919) és unitárius (741) felekezetek nyertek; a református (—1026), izraelita (—361) ágost. evangélikus (—261), görög katolikus (—115) felekezetek ellenben veszítettek.

— **Építő iparosok mulatsága** Az építő iparosok országos szövetségének szentesi fiókja f. hó 21-én Szentesen kerületi gyűlést és ezt követően, este, hangversenyvel egybekötött táncmulatságot tart, mely az iranta mutatkozó széleskörű érdeklődésből ítélve, kitünő sikerűnek ígérkezik. A hangversenyen való közreműködésre a szövetség megnyerte **Kis Lajost**, a szomszédos vasarhelyi múzeum igazgatóját is, akit közönségünk előnyösen ismer. A mulatságon való részvételüket pedig megígérték: **Molnár Jenő** dr. és **Nagy Emil** dr. országgyűlési képviselők, **Farkas Elek**, az országos szövetség főtitkára és **Boross Samu**, az Országos Munkaadók Szövetségének elnöke. A mulatság várható fényes sikerének legjobb fokmérője az, hogy a belépőjegyek jórészt előre elkeltek. Aki tehát az estélyen részt akar venni, jól teszi, ha belépőjegyét idején előre megváltja **Bányai József** utóda üzletében.

Vérszegénység

ellensúlyozásául tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, a mely a vért gazdagítja és a test húsát szilárdá és egészségessé teszi.

A SCOTT-féle Emulsió

egyarant hatásos fiatalnak és öregek. A gyors javulás megie és kielégít.

Az Emulsió vásárlásánál SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győződtek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt. 2

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az egyetemi ifjak Szentesi Kör-é hálás köszönetét fejezi ki azon 57 koronáért, melyet **Bánfalvi Lajosné** úrnő volt szives szegénysorsú tagjaink felségélyezésére gyűjtési s amelyhez hozzá járultak: **Rác Ferencné** úrnő 4 kor., **Dózsa Beláné** úrnő 3 kor., **Alt Miksáné**, **Bánfalvi Lajosné**, **Batik Sándorné**, **Csúcs Károlyné**, **Dr. Ecseri Lajosné**, **Dr. Eisler Samuné**, **Fränkel Albertné**, **Károlyi Józsefné**, **Dr. Péter Albertné**, özv. Podh-

radszky Ferencné, Plohn Illésné, **Dr. Purjez Jánosé** és **Dr. Reis Samuné** úrnők 2—2 kor., **Ehrlich Róza**, **Purjez Mórné** és **Weisz Bernátné** úrnők, 1—1 kor., **Bányai József** és **Bugyi Antal** urak 4—4 kor., **Dr. Fenyvesi Adolf**, **Mojszík Lajos**, **Dr. Pollák Sándor** és **Rosenstock Ernő** úrak 2—2 kor., **Hoffmann**, **Jakab** úr 1 kor., **N. N.** 2 kor., **Budapest**, 1909. március 10-én, **Lakos János** alelnök.

Felelős szerkesztő: **BÁNFAI LAJOS**.
Kiadótulajdonos: „Szentes és Vidéke“ könyvnyomda.

Szalai Imre

tanyást keres.
Értekezni lehet vele Hékedí-sor 9. szám alatt.

Árlejtési hirdetés.

Szentes rendezett tanács város képviselőtestülete városi középületeknek 1909. évben leendő javítását 2460 kor. összeggel engedélyezte.

Ezen javítás munkák kivételének biztosítása céljából 1909. évi ápril. hó 10-ik napjának d. u. 3 órájára a gazdasági hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhívának, hogy a fentebbi javítás munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat »Ajánlat Szentes r. t. város középületeinek javítás munkáira« felirással a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a központi iktató hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később, vagy távirati uton érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatokhoz az ajánlati költségösszegnek 5 % készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban a városi letéptárnál bnatpénz gyanánt leendő s a letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A szóbanforgó javítás munkálatokra vonatkozó részletes feltételek és költségvetés a gazdasági tanácsnok hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A tanács a beadott ajánlatokra a szabad választás jogát magának fenntartja. Joga van arra is, hogy épületek vagy épületcsoportok szerint megossza a munkát ajánlattevők között.

Kelt Szentes város tanácsának 1909. évi március hó 4-én tartott üléséből.

Dr. Mátéffy
polgármester.

Kiadó lakás és üzlethelyiség

A Weisz-udvarban **Kléner Ferenc** cukrász által birt lakás és üzlethelyiség március 1-től haszonbérbe kiadó. Ugyanott több rendbeli bútor; egy plüss divány, kerek és sarkos márványsztalok jutányos áron eladó. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonos özv. **Weisz Bernátnéval**.